

1.575.000 lb per jaar, wat vijfmaal minder is dan uit Bantam. [fol. 1885] Men twijfelt er niet aan dat de koning van Bantam er uit eigen belang alles aan zal doen om volgens het plan de peperooft in zijn landen te verbeteren. De maatregelen vermeld in de brieven van 1 juli en 15 augustus 1763 voldoen daaraan.)

Zo hebben wij egter, als kunnende de natuurlijke logheyd van den Javaan, bijzonder omtrend een werk waarvan hij niet aanstonds de vrugt van zijn arbeyd ziet, als een zaak van groot belang gerecommandeert dat tenminsten alle jaaren eens een generalen opneem geschied door een gequalificeerd minister van den vorst ten bijweesen van een Compagnies dienaar, dat voorts een specificq boek gehouden worde, zo in 't Javansch als Nederduyts van de negorijen waarin de thuynen leggen, wie er de hoofden van zijn, het getal van het volk dat onder hun sorteerd, hoeveel jaren de oude boomen vrugten gedragen, en de jonge gestaan hebben. Waarvan de principale hoofden die aan 't hof resideeren steeds kennisse nemen en des gerequireerd wordende telkens den rijxbestierder en commandeur er verslag van moeten doen. Hebbende de koning gedreigd dat de nalatige zijne landerijen verbeurd verklaard zoude werden.

Fol. 1885r-v.

(Het is gebleken dat het nuttig is geweest de koning te steunen, zoals in de brief van oktober is beschreven. [fol. 1886] Verder wordt verwezen naar de geheime brief van 13 juli 1763. Want commandeur Thomas Schippers verzocht in zijn aparte brief van 18 oktober namens de koning dat deze de jaarlijkse aflossing van 12.000 Spaanse realen van zijn oude schuld, waarvan de eerste termijn eind september verstreken was, tegelijk met de tweede en laatste termijn in maart 1764 zou mogen voldoen. Eerst is door te zwijgen getoond dat men het liever anders wilde, later is de commandeur opgedragen dat, indien maar enigszins mogelijk, op een nette wijze te weigeren, zodat de afspraak over de aflossing niet wordt veranderd. Verder wordt verwezen naar het geheime briefje van 31 december 1763 naar Bantam, waarin uitsluitend het wegzenden van de broer van de koning, waar deze, omdat hij hem niet langer kon verdragen, om had gevraagd, wordt toegestaan. Overigens heerst er slechts rust. Naar Bantam is aan contanten voor f 303.842,- verstuurd, exclusief f 975 ontvangen op assignaties, [fol. 1887] en f 41.240 aan diverse benodigdheden en bouwmaterialen, samen uitmakende f 346.057,-. De ontvangen peper, inclusief de 48.750 pond die als geschenk werd ontvangen, heeft f 271.767 gekost, waaraan nog f 736,- moet worden toegerekend, samen f 272.503. De staatrekening van het afgelopen boekjaar in de brief van 14 oktober 1763 ziet er niet gunstig uit. De uitgaven inclusief de Lampongse districten bedroegen f 81.302, ofwel f 10.765 meer dan in 1761/62. De inkomsten waren maar f 7172, of f 2499 minder dan in genoemd jaar. Het laatste zegt echter niets, want de stapel van de handel moet te Batavia blijven. Wat dus Bantam tekort komt, wordt te Batavia weer ontvangen. De bestelling dit jaar van textiel voor de verkoop is daarom niet uitgevoerd. De uitgaven betroffen aanzienlijke reparaties en vernieuwingen van vestingwerken en gebouwen in het fort Speelwijk, namelijk de opbouw van een geheel vervallen bolwerk, van een gordijn, diverse verbeteringen aan een ander bolwerk en de kruiskelders. De onvermijdelijkheid van deze herstelwerkzaamheden [fol. 1888] wordt besproken in de besluiten van 12 juli en 16 augustus 1763, waar naar verwezen wordt. Er is niet nagelaten om het bestuur aan te sporen zuinig te zijn met algemene uitgaven en met die voor reparaties en om er spoed mee te betrachten. In de brieven van 30 juli en 16 september 1763 is toestemming gegeven om de redoute Carrangantoe, die van geen nut was en kostbare reparaties vereiste, af te breken. In de tweede brief is de bezetting te Lampong Semangka tot 1 sergeant en 18 militairen teruggebracht. Dat is bij rust en vrede voldoende. Het bestuur is opgedragen aan een assistent. De aanstelling van commandeur Thomas Schippers is reeds in de brief van 18 oktober 1763 gemeld. Personalialia.

BATAVIA

[fol. 1889] Wat de Hoge Regering betreft is op 22 november 1763 nog eens bevestigd dat de schepen die uit de Westerkwartieren komen, door leden van de Raad van Justitie